

Az alapszervezetekről

A SZOTE Apáthy István Kollégiumának tanulóiban január 31-én és február 1-én rendezték meg a KISZ téli vezetőképzőjét, amelyen értékelték a küldötttervezetelt óta eltelt időszak KISZ-munkáját. Előző lapszámunkban a csoportok tevékenységét elemeztük, ezúttal pedig az alapszervezetek munkájáról szeretnénk tájékoztatni olvasóinkat.

A KISZ-alapszervezeteknek olyan szocialista közösségekké kell alakulniuk, amelyek megteremtik tagjaik számára a politikai és világnézeti fejlődés lehetőségeit. Biztosítani kell; mindenki érdeklődésének megfelelő tevékenységet folytasson, hogy tanulmányai befejezése után emberi, politikai, világnézeti, szakmai szempontból pozitív egyéniséggé, közösségi emberré fejlődjön. A tapasztalat szerint az évfolyamok közösséggé formálódása szempontjából indokolt a következő kategorizálás: I—II., illetve III—IV. évfolyamok. Természetesen mint minden felosztás, úgy ez is kissé mechanikus, de a gyakorlat azt bizonyítja, hogy az évfolyamok, illetve az alapszervezeti közösségek kialakulása fo-

hogyan a kollektívává formálódás gyorsabb folyamat lesz ilyen kisebb — 60—80 fő — létszámú alapszervezetekben. Ehhez azonban fokozni kell a politikai nevelőmunkát. Nem mindenütt valósultak meg például a tervezett politikai félórák, még kevésbé a „kis csoportos politizálások”. Miután a II. évfolyam alapszervezetében kialakul egy többé-kevésbé homogén közösség, a nevelőmunka a III. és IV. évfolyamon gyökeresen megváltozik. Ebben a szakaszban az alapszervezet egyik jellemzője a kialakult „aktív-mag”, amelynek célja: tagjai számának növelése. Ez az időszak ötletes tevékenységet igényel a KISZ-munka minden területén. Ezzel szemben meg kell állapítanunk, hogy az elmúlt évekkel összehasonlítva az aktivitás nem megfelelő. A politikai félórák, a kiscsoportos politizálások — meg nem valósult célkitűzések maradtak.

És hogyan tovább?... A hibák okát kutatva megállapíthatjuk, hogy a legfontosabb feladat a csoportos KISZ-munkára való áttérés, valamint az eddigi vezetési-módszerbeli stílus megváltozta-

„Általában nem kötelező”

A JATE tanulmányi és vizsga szabályzatának 10/a pontja szerint: „Az elméleti órákon való részvétel általában nem kötelező. A rendelkezés azonban nem érinti a tárgy előadójának azt a jogát, hogy az előadásokon leadott anyagot számonkérje.”

Innen indultam el, hogy teljesen alkalmosultam kiválasztás alapján megkérdezzek néhány oktatót, s lehetőleg minél több hallgatót: mik a tapasztalatai, mi a véleménye azzal kapcsolatban, hogy az előadások látogatása nem kötelező? Jó így, ahogy van? Jobb lenne kötelezővé tenni? Valami középútat?

A téma hálás, hiszen a kérdéssel mindenkinek kész, általában „jól védhető” álláspontja van. Annak is, aki foghíjas padsorok előtt tart jó, vagy rossz előadást; annak is, akinek az előadásra székeket hoznak be (vagy azért mert katalógust tart, vagy azért mert jó előadást). Úgyes érvel, aki az előadás idejét más munkával, talán még ügyesebben, aki alvással vagy kártyázással tölti.

előadások ne legyenek kötelezőek, (ha mégis változtatásra van szükség, akkor differenciáltan történjen az).

Mintha maga is diákjai között ült volna, annyira mellettük szólt dr. Gécseg Ferenc docens, aki algebrából tart előadást. — Ami saját előadásaimat illeti, nem tennem kötelezővé a részvételt. A látogatottsággal elégedett vagyok. Előadások alapján könnyebb felkészülniök a diákoknak, mint ha több jegyzetből kellene kiszűrni a mi tematikánknak megfelelő anyagot. Néhány kiváló hallgatónak azonban a tanszék javasolta, hogy ne járjanak be előadásokra.

A jó mérce, a rossz nyűg

A Bölcsészettudományi Karon az utóbbi időben mintha valami lazulás történt volna az előadások látogatottsága terén. Több oktató szigorítást tart szükségesnek. Nem ez a véleménye Balázs Mihálynak, a magyar irodalom tanszék gyakornokának, aki „státusánál fogva” szerencsés átmenetet képezhet felfogásával a tanárok és a diákok között: — Ideális hallgatói érdeklődést feltételezve az előadások látogatottsága mérce az oktatók számára. Kár lenne megtörni a jelentős többletmunkát végző hallgatók lendületét egy esetleges adminisztratív intézkedéssel. A másik oldalon viszont joggal elvárható, hogy a KISZ sokkal többet tegyen a tanulmányi fegyelmet durván sértők ellen!

Két bölcsész ismerősöm, Bogár Zoltán és Szabó Lajos, IV. évesek szerint sem a szabályzatot kell módosítani, hiszen a jó előadásra úgyis elmennek, a rossz ideje alatt pedig jobb, ha olvas az ember...

Az Állam és Jogtudományi Karon (személyes tapasztalataim alapján mondhatom) jó néhány előadásra kevesen járnak, s nem ritka a katalógus sem. Itt a legkevesebb a kötelező óraszám. Az előadások színvonala általában

jó. Bár van olyan is, amely megfelelő jegyzet hiányában tulajdonképpen diktálás, s van, amelyen lényegében a tankönyv kerül bemutatásra. Itt is vannak szorgalmas és kevésbé kötelességtudó hallgatók.

Dr. Fonyó Antal professzornak, a büntetőjogi tanszék vezetőjének (aki előadásain rendszeresen tart katalógust) mindezek ismeretében a véleménye így foglalható össze: — Erkölcstelennek tartom, hogy míg a hasonló korú fiatalok napi 8 órát dolgoznak, addig az állam jelentős támogatását élvező egyetemi hallgatók ennél jóval kevesebb időt fordítsanak tanulmányaikra. Diákéleti szempontból: pusztán az előadás passzív lehallgatása nagyon sokat jelent az egyes stúdiumok nyelvének elsajátításában, súlyosságában. Végül szakmai szempontból helyesnek tartanám, ha a jövő jogászait rendszerességre szoktatnánk a kötelező óralátogatással. A magam részéről egy olyan differenciált szabályozást látnék szívesen, amely a szabadsággal élni nem tudókat, a gyengébbeket kényszerítené elsősorban óralátogatásra.

Véleményét alapján osztotta dr. Tóthné, dr. Fábrián Eszter adjunktus, aki a családjog előadója a karon.

A hallgatói ellenvéleményekből: — Mit ér, ha be is jön valaki a katalógus miatt, de aztán olvas, vagy keresztretjévent fejt? — Engem rettenetesen zavar, amikor a többség beszélget. — Ha valaki anélkül is meg tudja tanulni, miért járjon be? — Így eltudok menni népművelésre...

Ime a vélemények pro és kontra. Egész biztos, hogy nem fogják át a kérdés minden részletét, nem hatolnak minden esetben teljes mélységre. De ha hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a „jogalkotók” több oldalát láthassák ennek a problémának, a cikk érte célját.

VÁRNAY ERNŐ

Az egyetemi élet szervezésének egyik lehetősége; a plakátok. Részlet a BME plakátkiállításából. (Fotó: Goldschmied)

lyamatában feltétlenül indokolt. Az intézménnyel, az egyetem szakmai, politikai követelményeivel való megismerkedés, a beilleszkedés időszaka. Ekkor világnézeti, politikai kérdésekben leginkább befolyásolhatók a hallgatók. Ezt a lehetőséget a SZOTE-n megfélelően ki is aknazzák. A tanév kezdetén ugyanis osztott I. évfolyamot hoztak létre 4 KISZ-alapszervezettel. Általános tapasztalat: ezen kezdeményezés a közösséggé formálódás, a hathatósabb KISZ-munka szempontjából bevált. Az egyes alapszervezetek munkájukhoz támogatást kaptak a patronusoktól, a III. évfolyam KISZ-alapszervezetétől, a párt-alapszervezetektől, valamint az Egyetemi és Kari KISZ-bizottságtól.

Bár csak egy tanulmányi félév telt el a tanévkezdés óta, az eddigi tapasztalatok arra utalnak,

tása. Csupán ezek megvalósítása után lehet rátérni az öntevékeny, a feladatokat versengve vállaló, jó kedvvel dolgozó, politikusi csoportélet megteremtésének útjára. E területen az első lépésként az alapszervezeti vezetőségek a már vázolt irányító, koordináló és ellenőrző munkára térnek át. A munka irányítója a titkár lesz, hisz a kollektív vezetés mellett ő a választott vezető. Az alapszervezeti vezetőségek tagjai saját területükön tevékenykednek. Ha a feladat úgy kívánja, szervezhetnek önálló munkacsoportokat az alapszervezetben belül. A vezetői ülések munkájába az eddiginél fokozottabban és rendszeresebben kell bevonni a csoportvezetőket. A reszortfelelősök és csoportvezetők igyekezzenek minél több KISZ-tagot megnyerni az általuk irányított tevékenységhez.

Könnyít vagy nehezít

Harmad, negyedéves TTK-s hallgatókkal ültem le először beszélgetni. Belanka Judit, Faludi Mária, Laczkó Piroška, Dorgai László és Nagy László nagyon komolyan vették a dolgot. Elmondták, ami eléggé ismert: kevés szabad idejük, sok gyakorlatuk van, s a legtöbb tárgyból folyamatos készülésre vannak szorítva. A kötelező óraszám növelése nagyon megnehezítené egyébként sem könnyű helyzetüket. Az előadások közötti nagy színvonal-különbségekről szólva javasolták: a tanszékvezető gyakran látogasson be elméleti órákra. Beszéltek jegyzet problémáikról, a specializálódásból fakadó érdeklődés szűküléséről. Elismerték, hogy a jó előadás kiemelje a lényegét, apróságokra hívja fel a figyelmet, a jó jegyzet tehát drága kincs. Ezzel együtt az a véleményük, hogy az

Ezekben a hetekben rendezik tudományegyetemünkön a „Politikai Ki Mit Tud?” középöntőit. Képünkön a bölcsészek IV. számú csapata — ifj. Tóttós Gábor, Majsa József és Frémer Juszina — akik a II. középöntőn harmadik helyet szereztek. Ezt a középöntőt a JTK I. csapata nyerte, második a TTK IV. csapata lett. (Fotó: Goldschmied József)

A hallgatók tanszéki képviselőinek problémáiról

Az egyetemi élet demokratizálása fontos és szükséges feladat. Ennek első lépése a diákoknak az egyetemi élet irányításában való részvétele. Az 1971-ben megjelent Ifjúsági Törvény határozott feladatokat jelöl meg az állami szervek részére ezzel kapcsolatban, pl. — kötelesek az ifjúságot közvetlenül érintő jogszabályok és intézkedések meghozatala előtt azokat az ifjúsági képviselőre jogosult szervekkel megtagyálni, véleményüket kikérni, végrehajtásukba őket bevonni, lehetővé tenni számukra a végrehajtás ellenőrzését.

Az egyetemen a KISZ gondoskodik azokról a képviselőkről is, akik a tanszékekkel közvetlenül tartják a kapcsolatot. A tanszéki képviselők, népszerű néven az összekötők feladata általában, hogy a hallgatók érdekeit bátran, meggyőződéssel sikerrel vigyék. A delegáltakat ismernie kell minden hallgatónak, szükséges, hogy az információszerzés folyamatos legyen. Kötelességük ismerni a TVSZ rendelkezéseit és vigyázni arra, hogy az alapszervezet, vagy évfolyam tagjai ne sértsék meg azt. Figyelemmel kell kísérni azt is, hogy az oktatók betartják-e a TVSZ rendelkezéseit, s ha szabálytalanságot tapasztalnak, azonnal a kari reszortos tudomására kell hozniuk stb.

A dolog elvi részéhez tartozik még: a tanulásban, KISZ-munkában egyaránt kiemelkedő, nép-

szerű hallgatót kell választani s jó az, ha hosszabb ideig tölti be ezt a funkciót, így egy-két év alatt „beledolgozza” magát a tanszéki munkába. Adott esetben nemcsak a jogok hangoztatásával kell kitűnnie, hanem azzal is, hogy társait kötelességeikre figyelmezteti. Ez persze hálátlan feladat, de megoldható, erre is van konkrét példánk. A tanszéki képviselői rendszer fejlesztését természetesen egy-egy tanszék a maga sajátosságaihoz igazodva végzi.

Szükségességét ma még sokan kétségbe vonják, hasznosságáról nem egyöntetű a meggyőződés. Az persze egyre kevesebbszer vetődik fel, hogy hálás feladatok alkalmanként az oktatóktól eltérő nézeteket képviselni. Erre csakis azt lehet válaszolni, hogy megfelelő felkészültséggel, őszinteséggel minden hallgatónak véleménynyilvánítási, javaslattevési joga és lehetősége van, ha felelősséggel és jószándékkal teszi.

A BTK képviselői rendszeréről szerzett s a következőkben leírt tapasztalatok nem egy reprezentatív felmérés, csupán szűk keresztmetszeti tájékozódás eredményei, ezért minden bizonnyal csak tény tendenciát érintenek, illetve mutatnak fel.

A KISZ vb 1973-ban átszervezte a tanszéki képviselői rendszert, amely igen kevés kivételtől eltekintve — csak névlegesen létezett. A felülvizsgálat

de kétségtelenül sok még a javítandó, s akadt vitás pontja.

A tanszéki képviselők kiválasztása, esetleg kijelölése nem különösebben problémás, hiszen fél-egy év alatt kitűnnek azok a hallgatók, akik adott szaktárgyukban jó eredményt értek el, aktívan dolgoznak a KISZ-ben és bátran, meggyőzően tudnak beszélni. Számuk az évfolyamok nagysága szerint változik.

Olyan tanszéki értekezletet általában félévenként tartanak, amelyen a hallgatókra vonatkozó kérdéseket vetnek föl, illetve határozatokat hoznak. Jó esetben a tanszékvezetők előre tájékoztatják a képviselőket — a meghívásról ma már egyre kevesebbszer feledkeznek meg.

Számos esetben maguk az oktatók kezdeményezik valamely kérdés megvitatását, például a szemináriumok és előadások arányáról, a konzultációkról, az előadások és gyakorlatok tematikájáról stb. A szigorlati követelmények, jegyzet-ellátottság, az óralátogatás kötelező, illetve nem kötelező voltának, a szakdolgozati témaválasztás segítségének az előadások látogatottságának, a szemináriumok milyenségének kérdése az, ami a tanszéki képviselők feladatát érinti.

A tanszék általában jól együtt tudnak működni az összekötőkkel. Nem áll fenn az a veszély sem, hogy az agilisabb képviselőt „kiszúrják” maguknak az oktatók. Mind a két fél tudja,

hogy a hallgatói képviselők feladata nem a tanszékkel támadása (az érdekvédelem címszó alatt).

A delegáltaknak feltétlenül ismerődni kell a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatot. Még ennek ismeretében, illetve ennek pontjaira hivatkozva is fennmaradhat vitás kérdés, mint ahogy ez meg is történt. Ilyen esetben a KISZ vb-nek kell jelezni a problémát, mint ahogy erre volt is példa.

Az sem ritka, hogy a hallgatók nem egységesen foglalnak állást, nem állnak ki egyöntetűen; van olyan rétege a diákoknak, akik a „hallgatni arany” jelszavával érvelve „jók akarnak lenni” a tanszéken — s ők gyakran éppen az eminek. Rontja a rendszer hatékonyságát, ha a képviselő nem tud elég információt összegyűjteni s lényegében a maga jólmegfontolt, de mégiscsak egyéni véleményét tolmácsolhatja csupán. A képviselőt egy része tavaly szeptemberben jutott funkciójához, eddig egy tanszéki értekezleten vettek részt, vagy egyen sem, mert azt például tanítási időben tartották. A tanszék általában komolyan veszi a képviselői rendszert, ám a hallgatók jelentős része nem is igen tudja, ki a tanszéki képviselője. A fentiekből az is kideríthető, hogy tulajdonképpen nem eléggé tisztázható, mi a feladatköre az összekötőnek, mert munkája gyakran egybeesik a csoportvezetőkével, a tanulmányi reszortosokétól nem különül el.

S talán éppen ezért ma még maguk a tanszéki képviselők sem tartják egyöntetűen szükségesnek ezt a rendszert, hiszen nem egyszerű csoport, vagy egyéni problémával is megkerülik őket. Ennek persze az ellenkezőjére is van példa: vannak jól ismert és elismert jól dolgozó összekötők, akik maguk intéznek el mindent. De közülük csak néhányan dolgoznak folyamatosan, általában nem jelent rendszeres munkát a tanszéki képviselő. Etes kérdések viszonylag ritkán vetődnek fel, akkor azonban ajánlatos, ha maga az érintett csoport vagy évfolyam egészen képviseli magát. Sokan kérdezik most még, hogy miért kell egy külön hivatalos rendszer, ha előadás is fel lehet szólni, vagy szemináriumon, s ha van olyan tanszékvezető, aki a hivatalos (tanár-diák) kapcsolati formát szívesen mellőzi?!

Ha eredményekről számolhatunk be, kérdés ez mennyiben a képviselői rendszer, azaz az egyes képviselők eredménye, például az óraszámok mérséklése, vagy az hogy beszerezhetetlen jegyzeteket nem jelölnek tanulásra, hogy a kötelezők számát csökkentik, hogy gyakorlati jegyet nem adnak meg nem tartott szemináriumon... Amint már jeleztem, a problémák felvetését kis idővel követte az átszervezés, amely ugyan javította a korábbi formális működés hatékonyságát, de nem egyöntetűen megfelelő még.